

TÄVLINGSMANIPULATION

Utbildarens namn och datum

IDROTTEN I FINLAND
ÄR EN FÖREGÅNGARE
INOM ETIK

Aktuella etiska teman
ALLA HAR RÄTT TILL ETISKT HÅLLBAR IDROTT
Läktarsäkerhet och -trivsel
ALLA HAR RÄTT TILL ETT TRYGGT IDROTTSEVENEMANG
Bekämpning av tävlingsmanipulation
ALLA HAR RÄTT TILL RENT SPEL
Antidopingverksamhet
ALLA HAR RÄTT TILL REN IDROTT

Vi främjar
etik inom idrotten
tillsammans med
våra partner

TILLFÖRLITLIGT · RÄTTVIST · TILLSAMMANS

Vad betyder tävlingsmanipulation?

Tävlingsmanipulation

”Uppsåtliga överenskommelser, åtgärder eller försummelse, med vilka man försöker påverka idrottstävlingens resultat eller gång genom att helt eller delvis eliminera det oförutsägbara som är karakteristiskt för en idrottstävling på så sätt att man med detta uppnår en orimlig fördel för sig själv eller andra.”

(Europarådet 2014)

Begrepp

- Manipulation av idrottstävlingar
- **Tävlingsmanipulation**
- Matchmanipulation
- Resultatmanipulation
- Matchfixning
- Uppgjorda matcher

Förekomsten av tävlingsmanipulation

- Svårt att uppskatta exakt, eftersom största delen av brottsligheten är dold
- De fall som kommer fram är inte hela sanningen om hur utbrett fenomenet är
- Det är svårt att upptäcka tävlingsmanipulation och att bevisa det på ett tillförlitligt sätt

”När jag spelade volleyboll såg jag väldigt mycket orent spel för att nå resultat. Jag vill inte ens veta hur ofta resultaten fuskas fram. Det gör mig illa till mods. Det handlar inte bara om resultaten, utan om att alla ska kunna göra sitt bästa och den bästa skulle vinna. Fansen skulle kunna heja på sina favoriter, och ingen skulle behöva använda energi på att fundera vem eller hur mycket pengar som ligger bakom resultatet.

När jag spelade volleyboll i Azerbajdzjan var spelet inte så rent som det skulle kunna vara. Man mutade domarna och försökte köpa och till och med köpte resultat för pengar. Det var frustrerande och stal glädjen från idrotten. Jag funderade över varför jag försökte spela för att vinna, om det ändå inte skulle ske.”

Riikka Lehtonen, beachvolleyspelare

Bild: Tuuli Metsäkoivu

De mest uppmärksammade fallen i Finland

- Härvan med uppgjorda bobollsmatcher i slutet av 1990-talet
- Manipulationsfall inom fotboll, där de mest kända är manipulationerna inom Tipsligan och Ettan åren 2008–2011.

"Toinen kavereista on tunnustanut"

Viesti sopuapena tuli ilmi poliisin tutkinnassa

Sopupeleistä tuomiot 34 ihmiselle

URHEILU Turun Sanomat 13.12.2005 3:05 0

Oy tutkii kolmea ottelua

uPa otti takkiin taloudellisestikin

Krp: Suomen futislahjonta alkoi jo 2008 - yli 30 ottelua

Jalkapallon sopupelien järjestelijälle ehdotonta vankeutta

Yhdeksän Rovaniemen Palloseuran entistä jalkapalloilijaa saa syytteen lahjuksen ottamisesta elinkeinotoiminnassa.

IS – STT / 20.5.2011

IS – STT /
20.5.2011

MTV / 19.7.2011

(KUVA: ANTTI AIMO-KOIVISTO)

Julkaistu: 20.5.2011 12:34, Päivitetty: 20.5.2011 16:11

Nackdelarna med tävlingsmanipulation

- Påverkar direkt idrottens grundläggande värderingar, såsom oförutsägbarheten och oberäkneligheten
- Konkreta följder:
  - Grenarnas interna sanktioner
  - Straffrättsliga påföljder
  - Förluster av anseende
  - Ekonomiska konsekvenser, såsom uppsägning av sponsoravtal och förlust av reklam- och biljettintäkter

**Förekommer det
tävlingsmanipulation i din gren?**

A woman with her hair in a ponytail, wearing a red long-sleeved soccer jersey with blue accents on the shoulders and back, stands with her back to the camera on a green soccer field. In the background, other players in blue and white uniforms are visible on the field, and a large crowd of spectators fills the stadium stands under bright daylight.

Former av tävlingsmanipulation

Tävlingsmanipulation eller inte?

Stallorder

Lagtaktik

Resultat eller händelse som har överenskommits på förhand

Domarbeslut i bedömningsgrenar

Handikappklassificeringar

BEDRÄGLIG PÅVERKAN AV RESULTAT

Hotar idrottens trovärdighet

MOTIV

Vadslagning, tävlingsframgångar,
penningtvätt

Pengar är ofta en viktig faktor

HUR OCH VEM

Avsiktliga fel, domarnas avsiktliga beslut,
påtryckningar till manipulation

- Enskild spelare eller idrottare
- Bakgrundsperson, t.ex. tränare
- Domare
- Vem som helst som kan påverka tävlingens eller evenemangets förlopp.

Tävlingsmanipulation kan indelas i **idrotts- och vadslagningsbaserad** manipulation

Idrottsbaserad manipulation

Syftet är att uppnå en idrottslig fördel, till exempel:

- Att vinna en viss meningsfull match
- Att hållas kvar i en division eller att avancera till en högre division
- Att förbättra framtida förutsättningar

Ilta-Sanomat 18.12.2011

Foppa paljastaa: Ruotsi hävisi tahallaan olympialaisissa

Peter Forsberg myöntää Ruotsin hävinneen tahallaan matkalla olympiakultaan Torinon olympialaisissa vuonna 2006.

Peter Forsberg voitti olympiakultaa Torinossa. KUVA: VESA KOIVUNEN

Vesa Laakso
18.12.2011 14:28

Idrottsbaserad manipulation

Julkaistu 28.2.2018 16:01 Muokattu 28.2.2018 16:14

Sopupeli ravistelee salibandyn divaria – Päävalmentajat sopivat lopputuloksesta kesken ottelun, liitto rankaisi kilpailukiellolla

Matias Lövberg

Kaksi divarivalmentajaa tuomittiin kilpailukieltoon. Arkistokuva.

(Etelä-Saimaa / Nyman 28.2.2018)

[Fallet på Yle Arenan](#)

Salibandyn erikoinen sopupelisaaga sai jatkoa – tuntevia rangaistuksia lievennettiin, dramaattinen vaikutus sarjatilanteeseen

Päätöksellä on merkittävä vaikutus myös Divarin sarjatilanteeseen. O2-Jyväskylä nousee pois karsijan paikalta, joten EräViikingit Akatemia joutuu nyt karsintoihin.

salibandy 20.3.2018 klo 11.22 | päivitetty 20.3.2018 klo 16.19

(Yle / Saarinen 2018)

Vadslagningsbaserad manipulation

Målet är att uppnå ekonomiska fördelar genom att påverka match- eller tävlingsevenemang.

De ekonomiska fördelarna kan vara direkta eller indirekta:

- **Direkt fördel** innebär den summa pengar som nås genom vadslagning
- **Indirekt fördel** avser kriminell vinning från penningtvätt

Vadslagningsbaserad manipulation kan ta sig flera olika slags uttryck, till exempel:

- Manipulation av poängställning (point shaving)
- Situationsmanipulation (spot-fixing)
- Spelarinsmygande
- Spökmatcher (ghost games)

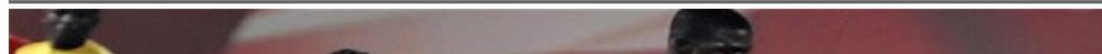
Enligt uppskattningar är vadslagningsbaserad manipulation ungefär en och en halv gång vanligare än idrottsbaserad.

Vadslagningsbaserad tävlingsmanipulation

HOME » SPORT » FOOTBALL » INTERNATIONAL

Fifa haunted by new gambling phenomenon: 'ghost games'

Investigators are examining what could be a new front in gambling-related corruption, the phenomenon of "ghost games" in which gamblers are duped into betting on games that do not actually take place.

International
Sport » Football »
also »
all News »

NEWS / SPORT

Exclusive: Top international cricketers involved in spot-fixing

England, Australia and Pakistan cricketers in widespread spot-fixing, Al Jazeera investigation

by David Harrison

21 Oct 2018

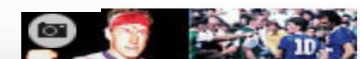
Follow

FBI: San Diego point-shaving scandal netted 'more than \$120,000'

By Rob Dauster | May 22, 2013, 11:52 AM EDT

most
ilious things
n ever said

Delning av insiderinformation

Information om ett tävlingsevenemang som en person innehar på grund av sin ställning i grenen eller tävlingen, med undantag för information som redan har offentliggjorts eller som är allmänt känd, är lättillgänglig eller offentliggjord i enlighet med de regler som gäller för tävlingen i fråga.

IOC och Interpol 2016

Insiderinformation kan till exempel omfatta:

- Laguppställningar som inte har offentliggjorts
- Idrottares hälsotillstånd
- Tävlingstaktik

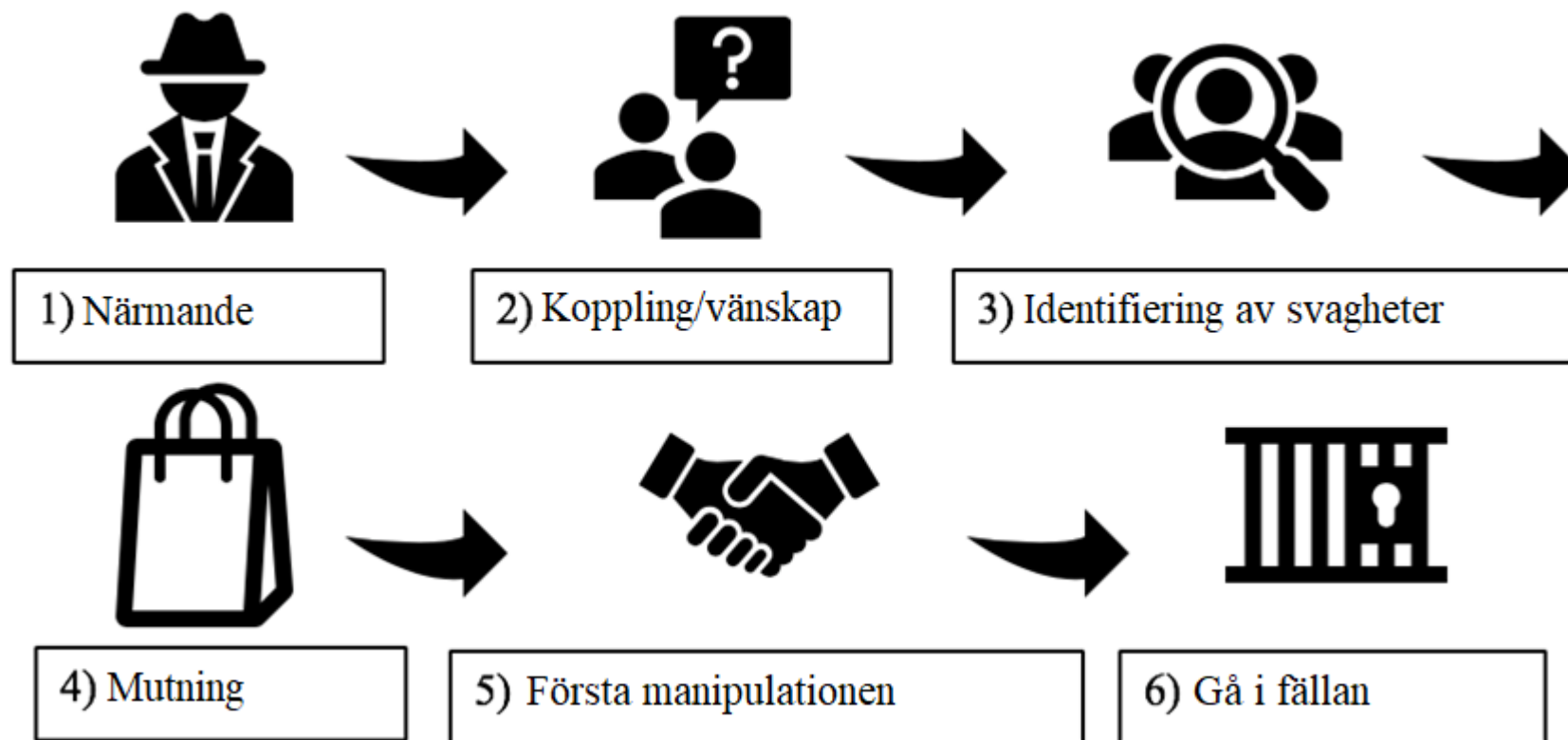
Manipulatörer

Manipulatörernas tillvägagångssätt kan indelas grovt i två olika stilar:

- I länder med en hög nivå av korruption används ofta en strategi som siktar mot ”**snabbvinster**”
- I länder med en låg korruptionsnivå bildas **långvarigare relationer** med målen

Så attraherar manipulatörerna sina mål – grooming av idrottare

Vika faktorer utsätter för tävlingsmanipulation?

Riskfaktorer

Utsättande faktorer

- Individuell idrott vs. lagidrott
- Starka auktoriteter – en kultur av manipulation
- Betydelselösa tävlingsevenemang
- Bristfälliga tävlingsregler
- Lägre serienivåer
- Ekonomiska faktorer (bl.a. ekonomiska svårigheter hos föreningar, försenad löneutbetalning)
- Sårbarhet hos individen (t.ex. spelmissbruk)
- En känsla av utanförskap eller bristande engagemang i gemenskapen
- Svag kännedom om fenomenet

*Girighet och rädsla är de vanligaste motivationsfaktorerna som påverkar i bakgrunden.
Den viktigaste faktorn som gäller tävlingsmanipulation är ofta pengar.*

Motiveringsmetoder

Positiva

- Mutor, till exempel:
  - penningbelöningar
  - lukrativa sponsoravtal
  - gåvor och tjänster
  - löfte om förflyttning till ett mer framgångsrikt lag

Negativa

- Påtryckningar och hot
- Retoriska och psykologiska övertalningsmetoder

Bekämpning av tävlingsmanipulation

**Om du vet att motståndaren har tagit
emot mutor, vad skulle du göra?**

Eller om din egen lagkamrat skulle ha tagit emot mutor?

ABC i bekämpningen av tävlingsmanipulation

- A) Regler och lagstiftning
- B) Ökad medvetenhet och förbättringen av förutsättningar
- C) Övervakning, underrättelser och utredning

A) Regler och lagstiftning

- Etiska riktlinjer för internationella specialidrottsförbund
- Specialidrottsförbundens tävlingsregler
- Fungerande licenssystem
- Internationell lagstiftning och internationella avtal (särskilt konventionen om manipulation vid idrottstävlingar)
- Vissa avsnitt i strafflagen i Finland

B) Ökad medvetenhet och förbättringen av förutsättningar

- Ökad utbildningsverksamhet
  - att särskilt rikta in sig på ungdomar
- Stärka ett etiskt hållbart klimat / Påverka attityder
- Utveckling av forskningsverksamheten
- Studier, manualer och andra instruktioner
- Identifiering och hantering av risker (riskanalys)

C) Övervakning, underrättelser och utredning

- Veikkaus och GLMS övervakar bland annat vadslagning och oddsbeteende
- Tips-tjänster
  - FCEI:s ILMO-tjänst
  - Fotbollsspelarförbundets Red Button-mobilapplikation
  - Internationella rapporteringskanaler
- Insamling av information från öppna källor
- Polismyndigheternas åtgärder

A woman in a red and blue soccer jersey stands with her back to the camera on a soccer field. In the background, other players in blue jerseys are visible on the field, and a large crowd of spectators fills the stadium stands.

Aktörer inom tävlingsmanipulation och lagstiftning

Aktörer inom tävlingsmanipulation

Centrala aktörer för bekämpning av tävlingsmanipulation är

- idrottsrörelsen
- vadslagningsbolagen
- polismyndigheterna och de judiciella myndigheterna

FCEI bekämpar tävlingsmanipulation i samarbete med

- Veikkaus
- Olika idrottsaktörer och myndigheter

FCEI är ordförande och sekretariat för den nationella samarbetsgruppen (national platform) i Finland och undersöker manipulationsrelaterade överträdelser tillsammans med specialidrottsförbunden.

Nationell samarbetsgrupp i Finland

Myndigheter	Idrott	Vadslagningsbolag
<ul style="list-style-type: none"> • Undervisnings- och kulturministeriet • Polisstyrelsen • Centralkriminalpolisen • Helsingfors åklagarämbete	<ul style="list-style-type: none"> • Finlands Olympiska Kommitté • Jalkapallon Pelaajayhdistys • Finlands Bollförbund • Finlands centrum för etik inom idrotten FCEI rf	<ul style="list-style-type: none"> • Veikkaus
Tillsättande av samarbetsgruppen – Undervisnings- och kulturministeriet		
Sekretariat – Finlands centrum för etik inom idrotten FCEI rf		

Nationell samarbetsgrupp

Enligt konventionen om manipulation av idrottstävlingar (artikel 13) ska de nationella samarbetsgrupperna bl.a.:

- Fungera som informationscentral, samla in och dela information
- Samordna kampen mot tävlingsmanipulation
- Erhålla, centralisera och analysera information om oregelbunden och suspekt vadslagning
- Samarbeta med organisationer, myndigheter och nationella kontaktpunkter i andra stater

De nationella samarbetsgrupperna utgör sinsemellan ett inofficiellt nätverk (Group of Copenhagen)

Konventionen om manipulation av idrottstävlingar

- Europarådet utarbetade den första konventionen utarbetades av 2014 i Macolin i Schweiz.
- Konventionens syfte och tillämpningsområde
”att bekämpa manipulation av resultat inom idrott för att skydda idrottens integritet och etik i enlighet med principen om idrottens oberoende”
- Finland har ännu inte ratificerat konventionen

Lagstiftning om tävlingsmanipulation

- I Finland finns ingen egentlig lagstiftning om tävlingsmanipulation.
- Främst har bestämmelserna om mutor inom näringsverksamhet tillämpats
- Tävlingsmanipulation kan uppfylla rekvisitet för följande avsnitt i strafflagen:
  - Bedrägeri
  - Penningtvätt
  - Givande av muta i näringsverksamhet
  - Tagande av muta i näringsverksamhet

Utmaningar gällande lagstiftningen

- Lagstiftningen om mutbrott är ursprungligen inte utarbetad för tävlingsmanipulation.
- Vid tolkningen och i domarna har man främst kunnat använda enbart "givande eller tagande av muta i näringsverksamhet" och inte t.ex. bedrägeri, eftersom den som vilseleds (penningspelbolaget) i allmänhet är okänd.
- Bestämmelserna om mutor i näringslivet lämpar sig för sin del inte för matcher i lägre serier som utgör vadslagningsobjekt, eftersom dessa i lagstiftningen räknas som verksamhet som inte utgör näringsverksamhet.
- **Är lösningen en ny brottsrubricering, "idrottsbedrägeri"?**

Korruption och idrottsvadslagningsmarknaden

Korruption inom idrott

- Korruption = missbruk av en ansvarsfull ställning för att eftersträva personlig fördel
- Varje år strömmar hundratals miljarder euro genom idrotten → penningströmmarna för med sig olika negativa följder, som korruption
- **Tävlingsmanipulation är en form av idrottskorruption**

Den internationella vadslagningsmarknaden inom idrott

- Idrottsvadslagning har vuxit till en betydande ekonomisk verksamhet
- Det är möjligt att slå vad dygnet runt om alla typer av tävlingar och grenar i alla länder
- Vadslagningsmarknaden inom idrott har globaliserats på grund av:
  - En enhetligare vadslagningsmarknad
  - Ett ökat antal vadslagningsobjekt och vadslagningsmöjligheter
  - Allt fler internationella idrottssändningar
- Idrottsvadslagning på internet är en av de snabbast växande formerna av global vadslagning
  - Vadslagning på nätet har fördubblats under åren 2009–2016 (statistik från Statista)
- Livevadslagning i realtid har ökat i popularitet särskilt mycket

Organiserad brottslighet

- Den växande vadslagningsmarknaden har börjat attrahera allt fler kriminella organisationer.
- Förutom reglerade och lagliga sportspel har även den olagliga marknaden inom sektorn vuxit.
- Största av den olagliga vadslagningen sker i länderna i Syd- och Ostasien.

- Internationella kriminella grupperingar har hittat svagheter och fel i rättssystem, lagstiftningen och den ökade fria rörligheten.
- Tävlingsmanipulationer är särskilt intressanta för internationella kriminella grupper **på grund av hög avkastning och korta domar.**
- Vadslagningsbrottsligheten på internat är svår att spåra och lagstiftningen om temat är i många fall bristfällig.

**Anvisningar för specialidrottsförbund och andra
organisationsaktörer**
Förebyggande och åtgärder för tävlingsmanipulation

Anvisningar

1. Uppdaterade och tillräckliga tävlings- och disciplinära bestämmelser
2. Flerkanaliga och säkra kanaler för anmälningar
3. Interna anvisningar vid tävlingsmanipulationsfall
4. FCEI:s hotbedömning om tävlingsmanipulation

1. Uppdaterade och tillräckliga tävlings- och disciplinära bestämmelser

- Tillräckligt omfattande och uppdaterade tävlings- och disciplinära bestämmelser är en nyckelfaktor i kampen mot tävlingsmanipulation.
- Med tanke på tävlingsmanipulation bör de tävlings- och/eller disciplinära bestämmelserna omfatta åtminstone följande punkter:
  - Tävlings-/matchmanipulation
  - Vadslagning
  - Utnyttjande av insiderinformation
  - Informationsskyldighet

2. Flerkanaliga och säkra kanaler för anmälningar

Upplysningar och tipstjänster är ett viktigt verktyg för att förebygga tävlingsmanipulation.

- Det är bra om förbunden har en utsedd kontaktperson som kontaktas i fråga om upplysningar
- Även anonyma och säkra tipstjänster är viktiga när det gäller upplysningar gällande tävlingsmanipulation

3. Interna anvisningar vid tävlingsmanipulationsfall

Det rekommenderas att förbund och andra aktörer utarbetar sina egna interna anvisningar för fall av tävlingsmanipulation.

Exempel på verksamhetsprotokoll

1. Specialidrottsförbundet blir medvetet om ett fall
2. Preliminär behandling av fallet inom förbundet och beslut om vidare åtgärder (vid behov kan de delaktiga ombes lämna sina svar eller FCEI konsulteras redan i detta skede)
3. Fallet anmäls till FCEI eller polismyndigheterna
4. Om fallet berör avtalen mellan förbundet och Veikkaus, ska Veikkaus kontaktas (i dessa fall är det vanligt att förbundet, FCEI och Veikkaus sammanträder)
5. Polisen beslutar om eventuella brottsutredningsåtgärder och förbundets disciplinära organ om de tävlingsmässiga påföljderna

4. FCEI:s hotbedömning om tävlingsmanipulation

I konventionen om manipulation av idrottstävlingar förutsätts det att avtalsparterna genomför en nationell riskanalys avseende tävlingsmanipulation.

FCEI genomför riskanalysen på följande sätt:

- Kontakt mellan grenen och FCEI
- Kartläggning av risker med hjälp av en enkät
- Intervju och genomgång av enkäten
- Sändning av färdig analys till specialidrottsförbundet

A woman with her hair in a ponytail, wearing a red long-sleeved soccer jersey with blue accents on the shoulders and back, stands with her back to the camera on a green soccer field. In the background, other players in blue and white uniforms are visible on the field, and a large crowd of spectators fills the stadium stands under bright daylight.

Vad kan jag göra som idrottsutövare?

”Idrott har alltid varit en viktig del av mitt liv. När jag idrottar glömmet jag allt annat och känner mig närvarande på ett sätt som känns svårt att finna på andra håll. Det grundar sig på att idrotten är ren och att man där, enligt överenskomna spelregler, inbördes tävlar om vem som är bättre. Matchen eller tävlingen ska vinnas på idrottsplanen och inte genom att avtala om saken utanför planen. Inom idrotten kan en tävlande i underläge överraskande vinna och nå framgång, eftersom allt är möjligt inom idrott. Men om man kommer överens om resultatet på förhand försvinner en stor del av det som är vackert inom idrotten. Identifiera, motverka och anmäl är en bra minnesregel vad gäller fusk. Om någon föreslår fusk eller om du lägger märke till att någon fuskar, anmäl det. Låt oss tillsammans hålla vår älskade idrott ren, då är den också som allra vackrast.”

Rasmus Schüller,
fotbollsspelare

Bild: Juha Tamminen/SPL

Du kan bli avstängd från idrotten eller utsättas för rättsliga påföljder, så

1. Känn till de regler som gäller dig
2. Slå aldrig vad om din egen match eller en match i din serie. Be inte heller någon annan att spela för din räkning.
3. Gör alltid ditt bästa
4. Avslöja aldrig insiderinformation om ditt lag eller dig själv
5. Rapportera allt som är tvivelaktigt

Om du får förslag om tävlingsmanipulation eller får höra om andras överträdelser:

1. **Identifiera** eller **upptäck** ett försök till tävlingsmanipulation som har inträffat. **Avböj** artig men bestämt.
2. **Meddela** förslaget eller eventuell överträdelse till specialidrottsförbundet, spelarföreningen, FCEI eller, om du vill, direkt till polisen.
3. **Spara** all information du fått, till exempel textmeddelanden eller e-postmeddelanden som skickats till dig. Du kan lagra all information, till exempel med skärmdumpar.

Anmäl tävlingsmanipulation

- Det går enkelt att göra på webben
- Du kan rapportera antingen anonymt eller med eget namn
- Behandlas konfidentiellt

Alla aktörer har en skyldighet att skydda idrotten och idrottarna

RENT SPEL ÄR BÄST

Uppdatera dina kunskaper i webbutbildningen

- Rent spel är bäst är en webbutbildning för idrottare och deras stödtrupper
- En lättförståelig helhet om fenomenet tävlingsmanipulation
- Efter godkänt genomförande av utbildningen kommer du att få ett diplom

Tack!